

Cauza C-222/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

7 aprilie 2023

Instanța de trimitere:

Sofiyski rayonen sad (Bulgaria)

Data deciziei de trimitere:

7 aprilie 2023

Solicitantă din cadrul procedurii somației de plată:

„Toplofikatsia Sofia” EAD

Obiectul procedurii principale

Cerere adresată instanței de trimitere de emitere a unei somații de plată pentru o creanță pecuniară

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Cerere de decizie preliminară în temeiul articolului 267 TFUE privind interpretarea articolului 18 primul paragraf TFUE precum și a articolului 4 alineatul (1), a articolului 5 alineatul (1) și a articolului 62 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012

Întrebările preliminare

1. Articolul 62 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială coroborat cu articolul 18 primul paragraf TFUE și cu articolul 21 TFUE trebuie interpretat în sensul că:

nu permite ca noțiunea „domiciliu” al unei persoane fizice să decurgă dintr-o reglementare națională care prevede că adresa permanentă înregistrată a

resortisanților statului instanței sesizate se află întotdeauna în acest stat și nu poate fi transferată într-un alt loc din Uniunea Europeană?

2. Articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 coroborat cu articolul 18 primul paragraf și cu articolul 21 TFUE trebuie interpretat în sensul că permite o reglementare și o jurisprudență naționale potrivit cărora o instanță a unui stat nu poate să refuze să emită o somație de plată împotriva unui debitor resortisant al acestui stat cu privire la care există o prezumție întemeiată că instanța nu dispune de competență internațională, pentru că:

este probabil ca debitorul să aibă domiciliul pe teritoriul unui alt stat al Uniunii, ceea ce reiese din declarația debitorului la autoritatea competentă că are o adresă înregistrată în statul respectiv? În acest caz, prezintă importanță când a fost făcută această declarație?

3. În cazul în care competența internațională a instanței sesizate decurge dintr-o altă dispoziție decât articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012, articolul 18 primul paragraf TFUE coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf din Carta drepturilor fundamentale trebuie interpretat în sensul că:

nu permite o reglementare și o jurisprudență naționale potrivit cărora, deși emiterea unei somații de plată este permisă numai împotriva unei persoane fizice care are reședința obișnuită în statul instanței sesizate, nu este posibil să se stabilească faptul că debitorul, resortisant al statului instanței sesizate, și-a stabilit reședința într-un alt stat numai pe baza faptului că s-a înregistrat în primul stat ca locuind la o adresă (adresa „actuală”) care se află într-un alt stat al Uniunii Europene, în cazul în care debitorul nu poate demonstra că s-a mutat în acest din urmă stat și că nu are o adresă pe teritoriul statului instanței sesizate? În acest caz, prezintă importanță când a fost declarată adresa actuală?

4. În cazul în care se răspunde la primul aspect al celei de a treia întrebări în sensul că emiterea unei somații de plată este admisibilă, articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 coroborat cu interpretarea articolului 22 alineatele (1) și (2) din Regulamentul (UE) nr. 2020/1784 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, dată în Hotărârea în cauza C-325/11, Alder, și coroborat cu principiul aplicării efective a dreptului Uniunii în exercitarea autonomiei procedurale naționale, permite

unei instanțe naționale a unui stat în care resortisanții nu pot renunța la adresa lor înregistrată pe teritoriul statului respectiv și nu o pot transfera într-un alt stat, sesizată cu soluționarea unei cereri de somație de plată în cadrul unei proceduri fără implicarea debitorului, să solicite, în temeiul articolului 7 din Regulamentul (UE) nr. 2020/1784, informații de la autoritățile statului în care debitorul are o adresă înregistrată, cu privire la adresa acestuia din urmă și data înregistrării sale,

pentru a determina reședința obișnuită efectivă a debitorului înainte de adoptarea deciziei finale în cauză?

Dispoziții de drept al Uniunii și jurisprudența Uniunii invocate

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, articolul 18 primul paragraf și articolul 21

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, articolul 47 al doilea paragraf

Regulamentul 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, articolul 4 alineatul (1), articolul 5 alineatul (1) și articolul 62 alineatul (1)

Regulamentul (UE) 2020/1784 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2020 privind notificarea sau comunicarea în statele membre a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (notificarea sau comunicarea actelor), articolele 7 și 22.

Hotărârea Curții de Justiție din 19 decembrie 2012, Alder (C-325/11, EU:C:2012:824)

Hotărârea Curții de Justiție din 9 septembrie 2021, Toplofikatsia Sofia și alții (C-208/20 și C-256/20, EU:C:2021:719); întrebările adresate în prezenta cauză sunt parțial similare cu cele adresate în cauzele conexe C-208/20 și C-256/20 privind posibilitatea instanței de a-și examina competența după ce a emis somația de plată. Principala diferență în prezenta cauză este că instanța dorește să își întemeieze competența pe informațiile obținute *înainte de* emiterea somației de plată.

Dispoziții naționale și jurisprudența națională invocate

Zakon za zadalzheniata i dogovorite (Legea privind obligațiile și contractele, denumită în continuare „ZZD”), articolul 68 litera a)

Grazhdanski protsesualen kodeks (Codul de procedură civilă, denumit în continuare „GPK”), articolele 38, 40-48, 53, 246, 282, 410, 411, 413-416, 419 și 423

Kodeks na mezhdunarodno chastno pravo (Codul de drept internațional privat, denumit în continuare „KMChP”), articolele 4 și 48

Zakon za grazhdanskata registratsia (Legea privind înregistrarea cetățenilor, denumită în continuare „ZGR”), articolele 3, 90, 93, 94 și 96

Decizia interpretativă Nr. 4/2013 a Obshto sabranie na grazhdanskata i targovskata kolegii (Adunarea Generală a Camerelor de Materie Civilă și

Comercială, denumită în continuare „OSGTK”) a Varhoven kasatsionen sad (Curtea Supremă de Casație, denumită în continuare „VKS”) din 18 iunie 2014

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Solicitantă în procedura somației de plată este EAD „Toplofikatsia Sofia”, o societate înregistrată în temeiul dreptului bulgar.
- 2 Debitorul nu este încă implicat în procedura somației de plată, deoarece acest lucru se întâmplă numai după ce instanța, dacă este competentă, emite somația de plată. Cu toate acestea, procedura urmează să se desfășoare împotriva cetățeanului bulgar V.Z.A.
- 3 La 6 martie 2023, solicitanta a sesizat instanța de trimitere cu o cerere de emitere a unei somații de plată împotriva debitorului pentru o creanță pecuniară rezultată din faptul că acesta era proprietarul unui imobil încălzit de rețeaua de termoficare (o locuință situată într-o clădire coproprietate) și nu plătitise energia furnizată. Reclamanta invocă o creanță de 700,61 leva (BGN) pentru energia furnizată între 15 septembrie 2020 și 22 februarie 2023, majorată cu dobânzi.
- 4 Instanța a obținut din oficiu informații din registrul populației începând cu luna martie 2023. Potrivit acestor informații, debitorul V.Z.A. are o adresă permanentă în Sofia (Bulgaria) înregistrată în anul 2000 și, începând cu 6 martie 2010, o adresă actuală înregistrată la autoritățile bulgare dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene. Legislația bulgară nu prevede posibilitatea de a specifica o anumită adresă actuală în străinătate, ci doar observații privind statul în care se află.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 5 Instanța de trimitere nu indică dacă solicitanta din litigiul principal a prezentat observații cu privire la cererea de decizie preliminară.

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

Cu privire la prima și la a doua întrebare preliminară

- 6 Scopul cererii de decizie preliminară este de a clarifica cerințele impuse de dreptul Uniunii (în special cerința conform dispozițiilor articolului 4 alineatul (1) și ale articolului 5 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012) instanțelor naționale în procedurile naționale, în care partea adversă nu poate contesta sau recunoaște în mod expres competența instanței sesizate înainte de pronunțarea hotărârii definitive. În speță era vorba despre o procedură de somație de plată în care instanța sesizată examinează argumentele reclamantului (creditor), în mare măsură din punct de vedere formal, și solicită pârâtului (debitor) să indice dacă

contestă sau nu creanța invocată. În cazul în care debitorul nu contestă creanța, acesta se află în situația unei persoane care a fost obligată la plată.

- 7 Potrivit instanței de trimitere, Curtea a decis deja, în Hotărârea din 9 septembrie 2021, Toplofikatsia Sofia și alții (C-208/20 și C-256/20, EU:C:2021:719), că dacă instanța care a emis somația de plată constată că debitorul nu are o adresă în statul instanței, aceasta nu poate invalida somația emisă. Într-un astfel de caz, executarea ar trebui inițiată și, dacă debitorul ia cunoștință de somația emisă în cursul procedurii de executare, acesta s-ar putea apăra prin intermediul căii de atac prevăzute de dreptul intern, indicată în Decizia interpretativă nr. 4/2013 a OSGTK a VKS.
- 8 În conformitate cu Decizia interpretativă nr. 4/2013 a OSGTK a VKS, deși sunt formulate drept condiții care se opun emiterii somației, prevederile articolului 411 alineatul 2 punctul 4 (adresa permanentă în Bulgaria) și punctul 5 (reședința obișnuită în Bulgaria) din GPK nu pot fi examinate înainte de comunicarea somației deja emise. În cazul în care se dovedește că hotărârea a fost pronunțată împotriva unui debitor care nu are o adresă permanentă în Republica Bulgaria, decizia trebuie invalidată din oficiu de instanța emitentă. În schimb, în cazul în care debitorul are o adresă permanentă, dar nu are reședința obișnuită în Republica Bulgaria, somația emisă nu poate fi invalidată de instanța emitentă. Aceasta deoarece instanța emitentă examinează numai dacă debitorul are o adresă permanentă în Republica Bulgaria și, dacă are, notificarea sau comunicarea corespunzătoare poate fi efectuată fie prin intermediul unei alte persoane, fie prin aplicarea unei notificări, astfel încât nu se poate examina dacă persoana are reședința obișnuită în țară.
- 9 Problema instanței de trimitere este aceea că soluția adoptată de VKS cu privire la stabilirea reședinței obișnuite a debitorului ca o condiție specifică a dreptului național pentru emiterii unei somații de plată este extrem de restrictivă și nu ține seama de aplicarea efectivă a condiției absolute prevăzute la articolul 5 alineatul (5) din Regulamentul nr. 1215/2012, potrivit căreia un debitor domiciliat în Uniune poate fi acționat în justiție numai în statul în care își are domiciliul, cu excepția unor cazuri particulare.
- 10 Dificultatea derivă din faptul că o somație de plată este aproape întotdeauna emisă împotriva unui debitor care are o adresă înregistrată în Bulgaria, indiferent dacă acesta a indicat și o adresă în străinătate. Acest lucru se datorează faptului că, în temeiul dreptului intern [articolul 411 alineatul (1) din GPK coroborat cu articolul 93 alineatele (1) și (2) din ZGR], domiciliul debitorului împotriva căruia o instanță bulgară poate emite o somație de plată este determinat de posibilitatea stabilirii unei adrese permanente a debitorului și, în conformitate cu articolul 93 alineatele (2) și (4) din ZGR, un resortisant bulgar trebuie să aibă întotdeauna adresa sa permanentă pe teritoriul Bulgariei și nu o poate schimba chiar dacă se mută într-un alt stat membru. Acest lucru face mult mai dificilă exercitarea de către resortisanții bulgari a dreptului la liberă circulație și alegere a locului de reședință conferit de articolul 21 TFUE, deoarece, atunci când își exercită

libertatea de stabilire într-un alt stat, resortisanții bulgari rămân legați de teritoriul bulgar și continuă să fie obligați să aibă pe cineva pe teritoriul Bulgariei care să primească corespondența acolo. În caz contrar, ei ar putea deveni „victime” ale unei somații de plată emise împotriva lor, față de care le va fi dificil să se apere.

- 11 Acest lucru pune resortisanții bulgari care și-au exercitat dreptul la liberă circulație și libertatea de stabilire într-un alt stat membru al Uniunii într-o situație de posibilă discriminare „inversă” pe motiv de cetățenie, contrară articolului 18 TFUE. Acest lucru se datorează faptului că, în conformitate cu articolul 53 din GPK, resortisanții altor state membre ale Uniunii care au reședința permanentă în Bulgaria sunt citați la adresa pe care au notificat-o autorităților de imigrare și care (în temeiul articolului 3 alineatul (2) punctul 2 coroborat cu articolele 93 și 94 din ZGR) include o adresă permanentă și actualizată. În cazul în care acești resortisanți ai altor state membre își încetează șederea în Bulgaria, aceștia vor fi radiați și, prin urmare, competența instanțelor bulgare de a emite somații de plată împotriva lor va expira, de asemenea. În schimb, cetățenii bulgari nu pot renunța la adresa lor permanentă și sunt în continuare obligați să aibă ca destinatar pe cineva în Bulgaria care este dispus să primească comunicări. Prin urmare, aceștia sunt tratați diferit de cetățenii străini, iar legea nu menționează, în afară de simplificarea pentru autoritățile administrative, vreun motiv al acestui tratament.
- 12 În plus, având în vedere articolul 94 alineatul 3 ZGR („Adresa actuală a resortisanților bulgari care locuiesc în străinătate este înscrisă în registrul de evidență a populației numai cu numele țării în care locuiesc.”) nu permite unui resortisant bulgar să informeze statul bulgar cu privire la adresa sa exactă din afara Bulgariei unde are reședința și unde își poate primi corespondența. De asemenea, nu există nicio modalitate de a depune oficial un număr de telefon de contact sau de a specifica un canal de comunicare electronică. În practică, statul bulgar interzice resortisanților săi să precizeze un mijloc de contact prin care să poată fi contactați în afara teritoriului său.
- 13 Pentru soluționarea unei proceduri de somație de plată, a cărei inițiere nu o poate prevedea debitorul, este esențial ca decizia să fie efectiv notificată sau comunicată debitorului, astfel încât să îi permită acestuia să se apere. Astfel, acesta și-ar putea exercita drepturile în cadrul procedurilor judiciare, însă aceste drepturi sunt compromise de aplicarea restrictivă a normelor privind înregistrarea unei adrese în străinătate și de interdicția prevăzută de Decizia interpretativă nr. 4/2013 a OSGTK a VKS, ca instanța națională sesizată să refuze emiterea unei somații de plată în cazul în care debitorul este un resortisant bulgar care a declarat o adresă actuală în străinătate.
- 14 Prin urmare, pe de o parte, trebuie să se răspundă la întrebarea dacă articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 permite ca competența internațională a instanțelor naționale de a emite somații de plată să fie reglementată de noțiunea națională de domiciliu, legată de o adresă permanentă care nu poate fi în străinătate. Pe de altă parte, trebuie să se examineze dacă este compatibil cu această dispoziție faptul că instanța sesizată nu se poate prevala de

informațiile referitoare la adresa înregistrată actuală a debitorului în vederea stabilirii locului de reședință, astfel cum se menționează în Decizia interpretativă nr. 4/2013 a OSGTK a VKS.

Cu privire la a treia întrebare preliminară

- 15 Trebuie menționat că deși dispoziția prevăzută la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012 (persoanele domiciliat în Uniune trebuie să fie acționate în justiție la locul lor de domiciliu) este obligatorie pentru statele membre, ea nu se aplică fără excepție, întrucât acest regulament prevede o serie de competențe speciale în ceea ce privește litigiile care decurg din anumite tipuri de raporturi speciale. În speță, există un contract de furnizare a energiei termice către o proprietate din orașul Sofia, astfel încât, în temeiul articolului 7 alineatul 1 litera b) a doua liniuță (sau alternativ litera a) din Regulamentul nr. 1215/2012, competența instanțelor bulgare este stabilită pe baza locului de executare a contractului. Totuși, aceasta nu înseamnă că, ținând seama de acest fapt, problema existenței unui domiciliu în Bulgaria este lipsită de relevanță pentru soluționarea litigiului în fața instanței de trimitere.
- 16 Aceasta deoarece, în temeiul dreptului intern, emiterea unei somații de plată nu constituie o procedură generală de soluționare a litigiilor civile, ci este un fel de simplificare pentru anumiți creditori, care poate fi invocată numai dacă sunt îndeplinite o serie de condiții specifice. Una dintre aceste cerințe prevăzute de legislația bulgară este ca debitorul să aibă reședința obișnuită în Bulgaria. Această condiție nu rezultă din dreptul Uniunii, ci din dreptul național; cu toate acestea, în măsura în care este introdusă de stat, aceasta este supusă interdicției discriminării prevăzute la articolul 18 TFUE.
- 17 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la a doua întrebare numai în ceea ce privește aspectul dacă interdicția impusă de Decizia interpretativă nr. 4/2013 a OSGTK a VKS instanțelor naționale de a considera o adresă actuală ca un indiciu al faptului că debitorul nu are reședința obișnuită în Bulgaria este admisibilă în măsura în care conduce la o discriminare „inversă” (articolul 18 TFUE). În speță, resortisanții bulgari care părăsesc Bulgaria se află într-un dezavantaj, deoarece, potrivit jurisprudenței, aceștia trebuie să aibă un corespondent în țară pentru a se putea apăra împotriva emiterii unei somații de plată împotriva lor, întrucât instanța nu are posibilitatea de a lua în considerare din oficiu declarația lor că și-au transferat reședința într-un alt stat membru. Pe de altă parte, nu există o astfel de obligație pentru persoanele de cetățenie străină care își au reședința obișnuită în Bulgaria și părăsesc țara, iar la plecarea lor, instanțele bulgare își pierd, de asemenea, complet competența de a emite somații de plată.

Cu privire la a patra întrebare preliminară

- 18 În cazul în care se respectă cerințele Deciziei interpretative nr. 4/2013 a OSGTK a VKS (potrivit căreia, înregistrarea de către debitor, resortisant bulgar, a unei adrese actuale într-un alt stat membru nu este un indiciu suficient că acesta are

reședința obișnuită în acel alt stat, în sensul condițiilor procedurale pentru emiterea unei somații de plată), se pune întrebarea pentru instanța de trimitere dacă, având în vedere propriile obligații care îi revin în temeiul dreptului Uniunii, aceasta poate totuși să examineze din oficiu această condiție procedurală, în pofida interdicției impuse de VKS.

- 19 În special, în Hotărârea din 19 decembrie 2012, Alder (C-325/11, EU:C:2012:824), Curtea a decis că o reglementare națională nu se aplică în cazul în care o parte la o procedură judiciară care are reședința într-un stat membru al Uniunii Europene, altul decât statul instanței sesizate, este obligată să desemneze un destinatar în acest din urmă stat. În speță, domeniul de aplicare al unei astfel de norme trebuie extins, întrucât, în temeiul dreptului bulgar, o somație de plată emisă împotriva debitorului este notificată sau comunicată la adresele sale înregistrate în țară.
- 20 Prin urmare, pentru a asigura punerea în aplicare efectivă a cerinței prevăzute în Hotărârea Alder, potrivit căreia actele judiciare trebuie notificate sau comunicate nu numai în statul instanței sesizate, instanța de trimitere consideră că dispoziția prevăzută la articolul 22 din Regulamentul nr. 2020/1784 (în cazul în care notificarea sau comunicarea hotărârii este de asemenea necesară în prezenta cauză) pare a impune ca, în cazurile în care există indicii că un debitor resortisant bulgar are o adresă actuală în străinătate, instanța de trimitere să obțină informații suplimentare cu privire la reședința obișnuită a resortisantului respectiv.
- 21 Aplicarea efectivă a dispoziției prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1215/2012, care prevede că, în principiu, debitorul este acționat în justiție la locul său de domiciliu, impune, așadar, ca domiciliul debitorului să fie stabilit de o instanță națională, ceea ce presupune, în principiu, ca aceasta să emită somații de plată numai împotriva persoanelor care au reședința obișnuită pe teritoriul statului acestei instanțe. Instanța de trimitere consideră că, întrucât dreptul național nu prevede posibilitatea de a identifica o adresă a debitorului în afara Bulgariei, aceasta trebuie să recurgă la posibilitatea de a identifica o adresă în străinătate prevăzută la articolul 7 din Regulamentul nr. 2020/1784.